

lidata, & callosa, evasisse Vasa & Viscera.

48. Hinc patet, omnia, quae de facultate nutrimentorum traduntur, alias vera, alias falsa esse; Exercitia musculorum roborare fibras; Exercitia vectionis resolvere coacta, roborare laxa, nec dispergere vires; ipsum sanguinem & cruorem in robustissimis esse maxime densum, lentum, blandum; in tenerrimis dissolutum, levem, acrem; infinitos morbos, facie diversissimos, una saepe radice haerere posse, eaque succisa tolli.

49. Ex iisdem cognitio & curatio laxitatis Vasorum & Viscerum habetur.

MORBI VISCERUM FORTIUM ET RIGIDORUM.

50. **R**igiditas nimia Vasorum & Viscerum nominatur illa partium (23. 38. 39.) haec componentium cohaesio, quae non cedat illi motui, qui illa mutare & movere debebat, ut fierent ea, quae Sanitatis & Vitae tempore ab hac mutabilitate fluebant.

51. Oritur. 1. ab omni causa fibrae nimis rigidae (32.) 2. maxime a fibris, valida vi propulsi liquidi vitalis admodum compactis ad se mutuo. 3. ab adunatione canalium minorum orbatorum suo liquido
per

per violentam pressionem, qua vitale liquidum arteriosum canalium majorum latera premit, cujus maxima effectrix causa est valde exercitatus muscularis motus. 4. ab concreto vase in unum solidum cum proprio liquido stagnante, exsiccato, coagulato.

52. Ubi obtinet in vasis, producit effectus: 1. similes, vel eosdem iis, qui a fibra nimis rigida. (33.) 2. facit in vasis validum nixum, quo fibrae conantur se applicare ad axin sui canalis; arctare cava sua; premere, comprimere, repellere, expellere sua liquida; hinc eorum motui a corde, adeoque & cordi resistere; vix dilatari, hinc interrumpere aequabilem sanguinis motum, adeoque omnium secretionum; minuere copiam sanguinis aliter uno ictu ex corde expellendi; impedire cordis evacuationem perfectam; polypos sanguinis producere; fluidum comprimendo, & a fluidissimis spoliando, id condensare, suffocationes, mortem creare. 3. vulneratis vasis magnos hiatus creat per vim magnam, qua trahuntur in sua sustentacula partes vasorum; discissis integre cavitates minuit extremas, vel claudit.

53. Ex his (31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 50. 51. 52.) accurate perspectis clara habetur

betur doctrina, qua noscitur praeterita, praefens, futura, agens, & actura variorum rigiditas, elasticitas, vis, curatio.

54. Eam enim efficiunt 1. remedia curandae rigiditati fibrae propria (35.) 2. illa maxime, quae liquidi vitalis copiam, densitatem, pressionem minuunt. 3. quae motum muscularem suspendunt. 4. ea, quae humectant, leniunt, emolliunt, diluunt, resolvunt, abstergunt.

55. Ex hisce omnibus (ab 21. ad 55.) morbi Partium Solidarum proprii intelliguntur, curantur; & ex iisdem clarescit, quid respondendum his quaestionibus: Quae diversitas structurae partium solidarum in aetate diversa? Cur homo crescit, perstat, decrescit? Cur in utero materno omnium ocyssime augeatur? Cur laxus, fortis, rigidus fit? Cur humidus, plenus, ficcus? Cur morte naturali, vel fato senili, moritur? Et quo tum morbo? quinam morbi plerumque singulae aetati proprii? quis victus, quae vita, quae medicamenta, cuique temporis vitae commoda? quaenam fides, quae utilitas, doctrinae de stricto & laxo in solidis? Unde desumenda nota certissima justae mensurae laxi, & stricti, in homine? &c.

56. Vulnus hinc (16.) jam primo pertractandum, post morbos solidi simplicissimos,

simos. Sed, quum vitia liquorum spontanea semper trahat secum, de hisce ante vulnera agendum erit, quae nosci debent ante historiam vulnerum absolvendam.

57. Unde agetur primo de his Humorum morbis, qui in illis nascuntur sponte; dum vel sibi ipsis permittuntur, nulla habita ratione vasorum, vel vitio incitati, torpentisve nimium, vitalis motus.

DE SIMPLICISSIMIS HUMORUM VITIIS, ET SPONTANEIS.

58. **H**umores in homine vivo reperiendi, vel crudi assumptorum naturam retinent haecenus, vel vi actionum naturalium, & miscela fluidorum humanorum, indolem acquisiverunt nostris liquoribus similem.

59. Priores (56.) vel ex plantis, vel ex aliis sunt hausti animalibus.

MORBI SPONTANEI EX ACIDO HUMORE.

60. **L**iquida nostra, confecta ex plantis farinosis, vel ex horaeis fructibus, crudis, fermentatisve, si vires vitae nostrae vincunt, eam in nobis indolem acqui-